

CONV 305/02

WG III 16

ΕΚΘΕΣΗ

του : Προέδρου της Ομάδας εργασίας III «Νομική προσωπικότητα»
προς : τα μέλη της Συνέλευσης

Θέμα : Τελική έκθεση της Ομάδας εργασίας III «Νομική προσωπικότητα»

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Σύμφωνα με την εντολή που της έδωσε το Προεδρείο της Συνέλευσης, η Ομάδα όφειλε να εξετάσει τα εξής ζητήματα :
  - συνέπειες τυχόν ρητής αναγνώρισης της νομικής προσωπικότητας της Ένωσης,
  - συνέπειες τυχόν συγχώνευσης της νομικής προσωπικότητας της Ένωσης με εκείνη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,
  - επιπτώσεις στην απλούστευση των συνθηκών.
2. Η Ομάδα εξέτασε λεπτομερώς αυτά τα ζητήματα, αφού άκουσε τις σχετικές απόψεις ορισμένων ιδιαίτερα καταρτισμένων εμπειρογνομόνων¹. Από τις εργασίες προέκυψε ευρύτατη η συναίνεση (ένα μέλος ήταν αντίθετο) ως προς το ότι η Ένωση πρέπει εφεξής να διαθέτει ρητή νομική προσωπικότητα, η οποία πρέπει να είναι ενιαία και να αντικαταστήσει τις υπάρχουσες προσωπικότητες.

---

¹ Βλ. κατάλογο στο παράρτημα.

3. Η Ομάδα προχώρησε έπειτα στην εκτίμηση των συνεπειών που θα έχει η συγχώνευση των νομικών προσωπικοτήτων στη συγχώνευση των συνθηκών και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ένωση πρέπει να διαθέτει ενιαίο συνταγματικό κείμενο (αποτελούμενο από δύο τμήματα, εκ των οποίων το πρώτο θα περιλαμβάνει διατάξεις συνταγματικής φύσεως). Η Ομάδα έκρινε επίσης ότι εάν συγχωνευθούν οι νομικές προσωπικότητες και ενδεχομένως οι συνθήκες, καθίσταται αναχρονισμός η σημερινή διάρθρωση σε «πυλώνες». Για το λόγο αυτό, έκρινε ότι η κατάργηση της διάρθρωσης σε «πυλώνες» θα συμβάλει σημαντικά στην απλούστευση της αρχιτεκτονικής της Ένωσης.
4. Η Ομάδα εξέτασε επίσης τις επιπτώσεις της ενιαίας νομικής προσωπικότητας της Ένωσης στις διαδικασίες διαπραγμάτευσης συμφωνιών και έκρινε ότι ενδείκνυται να προβλεφθεί ένα ενιαίο άρθρο στη νέα Συνθήκη, βασισμένο στο νυν άρθρο 300 ΣΕΚ, στο οποίο να προστεθούν τα άρθρα 24/38 ΣΕΕ. Προτάθηκαν ορισμένες τροποποιήσεις στο άρθρο 24 ΣΕΕ ώστε να ληφθεί υπόψη η ενιαία νομική προσωπικότητα της Ένωσης. Ένα θεμελιώδες ζήτημα είναι να προσδιοριστούν απλούστερες και αποτελεσματικότερες διαδικασίες για τη διαπραγμάτευση των συμφωνιών, ιδίως εκείνων που εμπίπτουν ταυτόχρονα σε περισσότερους από έναν «πυλώνα». Εξετάστηκε επίσης η εξωτερική εκπροσώπηση της Ένωσης.
5. Μελετήθηκαν και άλλες πτυχές για τις οποίες προέκυψε ευρεία συναίνεση, δηλαδή η ανάγκη να καθιερωθεί στον τομέα αυτόν δικαστικός έλεγχος και να προβλεφθούν συστηματικές διαβουλεύσεις με το Κοινοβούλιο. Σε ορισμένα σημεία, οι εργασίες θα συνεχιστούν κατά πάσα πιθανότητα από την Ομάδα «Εξωτερική δράση».
6. Έστω και αν μερικές φορές οι προτάσεις της βασίζονται στα σημερινά κείμενα, η Ομάδα τόνισε ότι μερικές από τις συστάσεις της θα μπορούσαν να επανεξεταστούν ή να συμπληρωθούν σύμφωνα με τους μελλοντικούς προσανατολισμούς της Συνέλευσης, ιδίως όσον αφορά την κατανομή των αρμοδιοτήτων, τη διάρθρωση κατά πυλώνες, τις διαδικασίες και τα καθήκοντα των θεσμικών οργάνων.
7. Βάσει των αποτελεσμάτων των εργασιών της, η Ομάδα αποφάσισε να υποβάλει κάποιες γενικές και κάποιες άλλες πιο τεχνικές συστάσεις.

II. ΡΗΤΗ ΑΠΟΝΟΜΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΝΩΣΗ

8. Η Ομάδα αποφάσισε με ευρύτατη συναίνεση (ένα μέλος ήταν αντίθετο) να συστήσει τη ρητή αναγνώριση της νομικής προσωπικότητας της Ένωσης. Διαπιστώθηκε ότι η σημερινή κατάσταση πάσχει από πολλές και διάφορες ασάφειες και ότι μπορεί να βλάψει την προβολή της ταυτότητας της Ένωσης στη διεθνή σκηνή και τη νομική ασφάλεια, οι οποίες είναι απαραίτητες στις διεθνείς σχέσεις με τρίτα κράτη και διεθνείς οργανισμούς.
9. Η Ομάδα έλαβε υπόψη τις δυο δυνατές εναλλακτικές λύσεις : είτε η Ένωση θα έχει νομική προσωπικότητα παράλληλα προς εκείνες της Κοινότητας και της Ευρατόμ, είτε θα πρέπει να απονεμηθεί ρητώς στην Ένωση **ενιαία** νομική προσωπικότητα που θα υποκαταστήσει τις υφιστάμενες νομικές προσωπικότητες.
10. Στο πλαίσιο της Ομάδας προέκυψε ευρεία συναίνεση (ένα μέλος αντιτάχθηκε) υπέρ της τελευταίας αυτής εναλλακτικής λύσης. Κρίθηκε ότι η απονομή νομικής προσωπικότητας στην Ένωση, επιπροσθέτως προς τις υφιστάμενες, δεν θα συνέβαλε αρκούντως στη διασαφήνιση και την απλούστευση που απαιτούνται στις εξωτερικές σχέσεις της Ένωσης. Ειδικότερα, υποστηρίχθηκε ότι, όταν η Ένωση θα καλούνταν να συνάψει μεικτές διεθνείς συμφωνίες που να καλύπτουν πλείονες από τους τρέχοντες πυλώνες ("cross-pillar mixed agreements", οι οποίες άπτονται συγχρόνως των αρμοδιοτήτων της Κοινότητας και της Ένωσης που εμπίπτουν στους τίτλους V και VI της ΣΕΕ), η κατάσταση θα ήταν υπερβολικά περίπλοκη, διότι οι συμφωνίες αυτές θα έπρεπε να συνάπτονται συγχρόνως από την Ένωση και την Κοινότητα. Με μία ενιαία νομική προσωπικότητα, το υποκείμενο διεθνούς δικαίου θα είναι η Ένωση, η οποία θα αντικαταστήσει την Κοινότητα προς τούτο ².

---

2 Κατά την πλειοψηφία των μελών της Ομάδας, η νομική προσωπικότητα της Ένωσης θα αντικαθιστούσε τη νομική προσωπικότητα της Κοινότητας και της Ευρατόμ, καίτοι ορισμένα μέλη της Ομάδας υποστήριξαν ότι δεν ήταν απολύτως απαραίτητο να συμπεριληφθεί και η Ευρατόμ, λόγω του ειδικού χαρακτήρα της. Σημειώτέον ωστόσο ότι στο πλαίσιο της συνθήκης Ευρατόμ, όσον αφορά τη σύναψη διεθνών συμφωνιών, η Επιτροπή είναι αρμόδια όχι μόνον να διαπραγματεύεται αλλά και να συνάπτει συμφωνίες, αφού θα έχει λάβει την έγκριση του Συμβουλίου με ειδική πλειοψηφία (άρθρο 101 ΕΚΑΕ)). Όσον αφορά τη συνθήκη ΕΚΑΧ, έχει παύσει να ισχύει.

11. Η Ομάδα σημείωσε ιδίως εν προκειμένω τις θέσεις που διατύπωσαν οι Νομικές Υπηρεσίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, οι οποίες όλες τόνισαν μετ' επιτάσεως ότι η ρητή αναγνώριση της ενιαίας νομικής προσωπικότητας της Ένωσης δικαιολογείται πλήρως για λόγους αποτελεσματικότητας και νομικής ασφάλειας, αλλά και διαφάνειας και μεγαλύτερης προβολής της Ένωσης έναντι των τρίτων κρατών, αλλά και έναντι των ευρωπαίων πολιτών. Οι ευρωπαίοι πολίτες θα ταυτίζονται έτσι περισσότερο με την Ένωση, η οποία οφείλει να σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματά τους και εκείνα που απορρέουν από την ευρωπαϊκή ιθαγένεια, σύμφωνα με το άρθρο 6 ΣΕΕ και 17 και επόμενα της ΣΕΚ.
12. Η ίδια συναίνεση διαμορφώθηκε υπέρ της ιδέας ότι η ενιαία νομική προσωπικότητα της Ένωσης ανοίγει το δρόμο προς τη συγχώνευση των Συνθηκών, καθώς και προς τη μεγαλύτερη συνοχή της συνταγματικής αρχιτεκτονικής της Ένωσης.

III. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΑΤΑ ΠΥΛΩΝΕΣ

13. Πράγματι, στην εντολή της Ομάδας τίθεται το ερώτημα εάν η ρητή αναγνώριση ενιαίας νομικής προσωπικότητας της Ένωσης μπορεί να συμβάλει στην απλούστευση των συνθηκών. Συναφώς, θα πρέπει να καθοριστεί ποιες θα είναι οι συνέπειες της ενιαίας νομικής προσωπικότητας της Ένωσης, η οποία θα απορροφήσει τη νομική προσωπικότητα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, επί της παρούσας διπλής υπόστασης των δύο κύριων συνθηκών, ήτοι της ΣΕΕ και της ΣΕΚ.
14. Μολονότι οι νομικές προσωπικότητες μπορούν να συγχωνευθούν χωρίς να συγχωνευθούν οι εν λόγω συνθήκες³, η Ομάδα κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η συγχώνευση των δύο αυτών συνθηκών θα αποτελούσε λογική συνέχεια της συγχώνευσης των νομικών προσωπικοτήτων της Ένωσης και της Κοινότητας και έτσι θα συνέβαλε στην απλούστευση των συνθηκών. Διατυπώθηκε η παρατήρηση ότι, στο βαθμό που η Κοινότητα δεν θα έχει πλέον ανεξάρτητη νομική προσωπικότητα, η διάκριση μεταξύ ΣΕΕ και ΣΕΚ δεν θα δικαιολογείται και θα αποτελεί άσκοπη πηγή πολυπλοκότητας.

---

³ Μία νέα ρήτρα θα διευκρίνιζε απλώς ότι η Ένωση αντικαθιστά και διαδέχεται την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, χωρίς να τροποποιηθούν οι διατάξεις της ΣΕΚ

15. Η λογική στην οποία βασίζεται η συγχώνευση της συνθήκης Ευρατόμ είναι η ίδια με τη συγχώνευση της ΣΕΚ. Μια τέτοια συγχώνευση θα επέτρεπε, επιπλέον, να καταργηθεί μεγάλος αριθμός διατάξεων της Ευρατόμ που είναι ίδιες ή παρόμοιες με τη ΣΕΚ. Ωστόσο, λόγω ορισμένων συγκεκριμένων προβλημάτων που συνδέονται με τη συνθήκη Ευρατόμ, η Ομάδα θεώρησε ότι καλό είναι να μελετηθούν λεπτομερέστερα στο μέλλον οι πιθανές επιπτώσεις συγχώνευσης αυτής της συνθήκης.
16. Η Ομάδα, αφού τάχθηκε υπέρ της συγχώνευσης των συνθηκών, εξέφρασε σαφή προτίμηση για την εναλλακτική λύση που συνίσταται στην αναδιάταξη της νέας ενιαίας συνθήκης σε δύο μέρη⁴:
- ένα πρώτο θεμελιώδες μέρος που θα περιλαμβάνει τις διατάξεις συνταγματικού χαρακτήρα, νέες ή προερχόμενες από τις υπάρχουσες συνθήκες·
  - ένα δεύτερο μέρος, που θα κωδικοποιεί και θα αναδιατάσσει όλες τις διατάξεις της ΣΕΕ και της ΣΕΚ το περιεχόμενο των οποίων δεν εμπίπτει στο θεμελιώδες μέρος.⁵

Η νέα συνθήκη θα αντικαταστήσει τις σημερινές ΣΕΕ και ΣΕΚ (και πιθανόν την Ευρατόμ).

17. Συναφώς, η Ομάδα έλαβε υπόψη τους κινδύνους που συνεπάγεται, ιδίως από άποψη νομικής ασφάλειας, η άλλη λύση που συνίσταται στη θέσπιση νέας θεμελιώδους συνθήκης η οποία θα προστεθεί στις υπάρχουσες συνθήκες, χωρίς αυτές να συγχωνευθούν. Φυσικά, η Συνέλευση θα οδηγηθεί να εξετάσει άλλες πτυχές της απλούστευσης των συνθηκών που δεν συνδέονται άμεσα με τη νομική προσωπικότητα της Ένωσης⁶. Τα ζητήματα αυτά αφορούν κυρίως την αρχιτεκτονική και το περιεχόμενο του θεμελιώδους μέρους, τη μορφή και τη διάρθρωση του δεύτερου μέρους καθώς και την ενδεχόμενη διαφοροποίηση των διαδικασιών αναθεώρησης των Συνθηκών.

---

⁴ WG III - WD 06 : Εναλλακτική λύση 1, β.

⁵ Για παράδειγμα, το δεύτερο αυτό μέρος θα μπορούσε να περιλαμβάνει κανονισμούς εσωτερικής λειτουργίας (για τα θεσμικά όργανα) ή ειδικά πρωτόκολλα (για τα κεφάλαια πολιτικών : εσωτερική αγορά, ONE, ΔΕΥ, ΚΕΠΠΑ, κοινές πολιτικές κλπ.).

⁶ Βλ. συναφώς έγγραφο CONV 250.

18. Η Ομάδα ασχολήθηκε επίσης με το θέμα της παρούσας διάρθρωσης της Ένωσης σε «πυλώνες» και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ούτε η συγχώνευση των νομικών προσωπικοτήτων, ούτε η συγχώνευση των συνθηκών έχουν από μόνες τους συνέπειες στη διάρθρωση αυτή. Ωστόσο σε μια νέα ενιαία συνθήκη⁷, η διάρθρωση ως έχει στην παρούσα ΣΕΕ θα φαινόταν αναχρονιστική και άνευ αντικειμένου. Θα αποτελούσε επίσης άσκοπη πηγή πολυπλοκότητας, δεδομένου ότι όλα τα θεσμικά και διαδικαστικά χαρακτηριστικά των δύο «διακυβερνητικών» λεγόμενων πυλώνων (ΚΕΠΠΑ και συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις) των οποίων τη διατήρηση θα θεωρήσει σωστή η Συνέλευση μπορούν να παραμείνουν στη νέα συνθήκη.

IV. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΡΗΤΗΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

19. Η ρητή απονομή νομικής προσωπικότητας στην Ένωση αυξάνει την παγκόσμια προβολή της. Με τον τρόπο αυτό καθίσταται *υποκείμενο διεθνούς δικαίου* –δίπλα στα κράτη μέλη και χωρίς να θίγει τη δική τους ιδιότητα ως υποκείμενων διεθνούς δικαίου- δηλαδή θα μπορεί να χρησιμοποιεί όλο το φάσμα των μέσων διεθνούς δράσης (δικαίωμα σύναψης συνθηκών, δικαίωμα διπλωματικής εκπροσώπησης, δικαίωμα να ασκεί προσφυγές ή άλλες ενέργειες ενώπιον διεθνούς δικαστηρίου, δικαίωμα να αποτελεί μέλος διεθνών οργανισμών ή να προσχωρεί σε διεθνείς συμβάσεις -π.χ. ΕΣΔΑ-, δικαίωμα να απολαύει ασυλιών), καθώς και να ασκεί τη διεθνή τους ευθύνη.

20. Η ρητή απονομή νομικής προσωπικότητας στην Ένωση δεν συνεπάγεται *αφ' εαυτής* καμία μεταβολή στον καταμερισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ Ένωσης και κρατών μελών ούτε στον καταμερισμό των σημερινών αρμοδιοτήτων μεταξύ Ένωσης και Κοινότητας. Δεν συνεπάγεται επίσης μεταβολή στις διαδικασίες και τα καθήκοντα ενός εκάστου των θεσμικών οργάνων όσον αφορά ιδίως την έναρξη, τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη διεθνών συμφωνιών.

---

⁷ Βλ. μεταξύ άλλων τα άρθρα 1, 28, 41 και 47 της ΣΕΕ.

21. Μολαταύτα, η Ομάδα θεώρησε σκόπιμο να προτείνει ορισμένες τροποποιήσεις σε ορισμένες διατάξεις των συνθηκών, προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα της εξωτερικής δράσης της Ένωσης και να απλουστευθούν οι υφιστάμενες διαδικασίες, στις οποίες εφιστά ιδιαίτερα την προσοχή των μελών της Ομάδας «Εξωτερική δράση». Διευκρινίστηκε εν προκειμένω από ένα τμήμα της Ομάδας ότι αυτές οι τροποποιήσεις θα μπορούσαν να επανεξεταστούν και να συμπληρωθούν ανάλογα με τις κατευθυντήριες γραμμές που θα καθορίσει η Συνέλευση όσον αφορά τον καταμερισμό των αρμοδιοτήτων, τις διαδικασίες και τα καθήκοντα των οργάνων, και κατ' εξοχήν τα της λειτουργίας της εξωτερικής δράσης και του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

A. Διαδικασία διαπραγμάτευσης και σύναψης συμφωνιών : περίπτωση των «μεικτών συμφωνιών» (κλασσικών και «cross-pillar»)

22. Όσον αφορά τη διαδικασία διαπραγμάτευσης και σύναψης διεθνών συμφωνιών («treaty making-power») η Ομάδα ξεκίνησε από την ιδέα να διατηρηθεί ο ισχύων καταμερισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ των κρατών μελών και της Ένωσης, καθώς και τα αντίστοιχα καθήκοντα των θεσμικών οργάνων. Έκρινε ωστόσο ότι θα έπρεπε να προσδιορίζεται σαφώς σε ένα και μόνο άρθρο της συνθήκης ⁸ ποιος διαπραγματεύεται και ποιος συνάπτει τις διεθνείς συμφωνίες. Η ενοποίηση των διαφόρων ισχυουσών διαδικασιών σε μία και μόνη διάταξη διευκολύνεται από το γεγονός ότι, ανεξάρτητα από τον τομέα, είναι πάντα το Συμβούλιο ⁹ το οποίο :

- εγκρίνει την έναρξη των διαπραγματεύσεων και εκδίδει διαπραγματευτικές οδηγίες και
- συνάπτει τις ούτω διαπραγματευόμενες συμφωνίες.

23. Η ενοποίηση σε ένα ενιαίο άρθρο θα μπορούσε να μην συνεπάγεται αναγκαίως μεταβολή του ιδιαίτερου χαρακτήρα των διαδικασιών ανάλογα με το θέμα. Έτσι, εάν η προβλεπόμενη συμφωνία εμπίπτει αποκλειστικά στο κοινοτικό δίκαιο, εφαρμόζεται το νυν άρθρο 300 ΣΕΚ· εάν πρόκειται για συμφωνία που εμπίπτει αποκλειστικά στον τίτλο V ή στον τίτλο VI, εφαρμόζονται τα άρθρα 24/38 ΣΕΚ· αντίθετα, όταν πρόκειται για συμφωνία που εμπίπτει συγχρόνως στο κοινοτικό πεδίο και στους τίτλους V και /ή VI ΣΕΕ («cross-pillar mixity»), η διαδικασία διαπραγμάτευσης θα καθορίζεται από το Συμβούλιο ανάλογα με τα θέματα που διαλαμβάνει η συμφωνία, χωρίς να τίγεται η ισχύουσα ισορροπία μεταξύ των οργάνων· εάν ο κύριος στόχος της συμφωνίας υπάγεται σε έναν καθορισμένο τομέα, θα χρησιμοποιείται μια μόνο νομική βάση (και συνεπώς μία μόνο διαδικασία).

⁸ Δεν προτείνεται να ενσωματωθούν στην ενιαία αυτή διάταξη οι διατάξεις που αφορούν τη σύναψη συμφωνιών στον τομέα της ΟΝΕ, λόγω της ιδιαιτερότητάς τους (βλ. άρθρο 111 ΣΕΚ).

⁹ Πλην της συνθήκης Ευρατόμ.

24. Συναφώς, η πλειοψηφία της Ομάδας υπογραμμίζει ότι η συνοχή της θέσης της Ένωσης θα ενισχυθεί εάν η τελευταία εκπροσωπείται από μια μόνο φωνή στις διαπραγματεύσεις. Ωστόσο, η Ομάδα παραδέχτηκε ότι, σε ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις μεικτών συμφωνιών που εμπίπτουν σε περισσότερους πυλώνες, θα μπορούσε να είναι διπλή η αντιπροσωπία της Ένωσης (Προεδρία του Συμβουλίου ή Υπατος Εκπρόσωπος, Επιτροπή).
25. Η πλειοψηφία των μελών της Ομάδας θεώρησε επιπλέον ότι θα ήταν χρήσιμο να διευκρινιστεί ότι, σε περίπτωση που το Συμβούλιο (και τα κράτη μέλη σε περίπτωση κλασικών μεικτών συμφωνιών) θα ήθελε να αναθέσει στην Επιτροπή τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων εξ ονόματος της Ένωσης (ή και εξ ονόματος των κρατών μελών) για όλες τις πτυχές μιας συμφωνίας, θα είχε φυσικά τη δυνατότητα να το πράξει. Αυτό γίνεται ήδη σε μεγάλο βαθμό στην πράξη, πράγμα που επιτρέπει στην Ένωση να διαπραγματεύεται συμφωνίες εκφραζόμενη με μια φωνή.
26. Όσον αφορά την πρωτοβουλία ανάληψης των διαπραγματεύσεων, στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα, οι άτυπες επαφές αναλαμβάνονται από την Επιτροπή, συχνά κατόπιν αιτήματος των τρίτων κρατών, και με σχετική ενημέρωση του Συμβουλίου από την Επιτροπή. Με βάση τις άτυπες επαφές, η Επιτροπή εισηγείται στο Συμβούλιο την έναρξη των διαπραγματεύσεων, το δε Συμβούλιο λαμβάνει την απόφαση να εξουσιοδοτήσει την Επιτροπή να προβεί στη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων (άρθρα 133, παρ. 3 και 300, παρ. 1 ΣΕΚ). Η πλειοψηφία της Ομάδας κρίνει ότι η πρωτοβουλία των διαπραγματεύσεων όσον αφορά τις συμφωνίες που άπτονται θεμάτων των τίτλων V και VI θα μπορούσε να ανήκει στην Προεδρία του Συμβουλίου (στο μέλλον θα μπορεί να επεκταθεί στον Υπατο Εκπρόσωπο). Όσον αφορά τις μεικτές συμφωνίες που καλύπτουν περισσότερους πυλώνες, η πρωτοβουλία θα είναι συνάρτηση των θεμάτων που αποτελούν αντικείμενο της συμφωνίας.
27. Εν προκειμένω, η Ομάδα υπογραμμίζει ότι οι προτάσεις της διατυπώνονται βάσει της τρέχουσας κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ της Ένωσης και των κρατών μελών ή μεταξύ των οργάνων όσον αφορά την πρωτοβουλία, τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη διεθνών συμφωνιών, δηλ. βάσει του «κειμένου δικαίου». Ωστόσο, εάν η Συνέλευση αποφασίσει – κατόπιν των εργασιών της Ομάδας «Εξωτερική δράση»- να συγχωνεύσει τις λειτουργίες του Υπατου Εκπροσώπου και του αρμόδιου για τις εξωτερικές σχέσεις Επιτρόπου, αυτή η νέα μορφή θα πρέπει να ασκεί κάποιο ρόλο σε ό,τι αφορά την έναρξη και διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων. Η πλειοψηφία της Ομάδας θεωρεί ότι αυτή η συγχώνευση θα συνέβαλλε στη συνοχή της όλης εξωτερικής δράσης της Ένωσης (κατά την έννοια του άρθρου 3 ΣΕΕ), αλλά ότι δεν πρέπει να οδηγήσει σε ουσιαστική τροποποίηση της υπάρχουσας ισορροπίας

μεταξύ των οργάνων.

28. Επιπλέον, η πλειοψηφία των μελών της Ομάδας προτείνει την αναδιοργάνωση του προσωπικού, ώστε να δημιουργηθεί νέα δομή που θα προσδίδει μεγαλύτερη συνοχή στην εξωτερική δράση της Ένωσης εφόσον αποφεύγονται οι επικαλύψεις σε επίπεδο διοικήσεων. Άλλα μέλη δεν έχουν αντίρρηση επί της αρχής αυτής, τονίζουν όμως ότι η αναδιοργάνωση θα θέσει τεχνικά και διοικητικά προβλήματα και κρίνουν ότι μία πιθανή λύση θα ήταν να υιοθετηθούν συνέργειες. Το θέμα θα χρειαστεί να εξετασθεί περαιτέρω από την Ομάδα «Εξωτερική δράση».

B. Διαδικασία σύναψης των συμφωνιών που αφορούν τους Τίτλους V και VI : ανάγκη προσαρμογής της διατύπωσης του άρθρου 24 ΣΕΕ

29. Σήμερα, το άρθρο 24 ΣΕΕ 12 - το οποίο εφαρμόζεται μόνο επί των θεμάτων που υπάγονται στον δεύτερο και στον τρίτο «πυλώνα» - ορίζει ότι : *«Ένα κράτος μέλος του οποίου ο αντιπρόσωπος δηλώνει στο Συμβούλιο ότι στη χώρα του πρέπει να πληρωθούν συγκεκριμένες συνταγματικές επιταγές δεν δεσμεύεται από τη συμφωνία αυτή. Τα άλλα μέλη του Συμβουλίου μπορεί να συμφωνήσουν ότι η συμφωνία θα εφαρμοσθεί προσωρινά ως προς αυτά».*
30. Στη ρήτρα αυτή μπορεί να δοθεί η ερμηνεία ότι, προτού δεσμευθεί η Ένωση από κάποια διεθνή συμφωνία, ένα κράτος έχει τη δυνατότητα να κινήσει εθνική διαδικασία επικύρωσης της συμφωνίας από το κοινοβούλιο ή ενδεχομένως με δημοψήφισμα. Είναι γεγονός ότι, εάν το θέμα της διεθνούς συμφωνίας εμπίπτει εν μέρει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης και εν μέρει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών (κλασσικές «μικτές συμφωνίες»)¹⁰, τα κράτη μέλη πρέπει να εγκρίνουν το τμήμα της συμφωνίας που εμπίπτει στην εθνική τους αρμοδιότητα, σύμφωνα με τους οικείους συνταγματικούς κανόνες. Ωστόσο, στο βαθμό που το άρθρο 24 ΣΕΕ αφορά συμφωνίες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Ένωσης και αφ' ης στιγμής η Ένωση έχει την νομική προσωπικότητα και τις συνάπτει, οι εθνικές διαδικασίες επικύρωσης δεν έχουν λόγο ύπαρξης.

---

¹⁰ Βλ., για παράδειγμα, το άρθρο 174, παρ. 4 ΣΕΕ.

31. Η νομική αυτή απαίτηση δεν πρέπει να συγχέεται με τη δυνατότητα που έχει κάθε εθνικό κοινοβούλιο να εξετάζει τη θέση της κυβέρνησής του ως προς τη διαδικασία λήψεως αποφάσεων στο πλαίσιο του Συμβουλίου με σκοπό τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας. Εξυπακούεται ότι κάθε εθνικό κοινοβούλιο έχει δικαίωμα να ελέγξει πολιτικά την κυβέρνησή του, μεταξύ άλλων, με τη διαδικασία της «κοινοβουλευτικής επιφύλαξης», *προτού* το Συμβούλιο αποφασίσει να συνάψει την εν λόγω διεθνή συμφωνία. Θα μπορούσε και να υποχρεώσει ακόμη την κυβέρνησή του να αντιταχθεί στη σύναψη της συμφωνίας για «σημαντικούς λόγους εθνικής πολιτικής» (βλ. άρθρο 23, παρ. 2 ΣΕΕ), όμως αυτό αφορά πάντα την εσωτερική διαδικασία λήψεως αποφάσεων στο πλαίσιο του Συμβουλίου. Αφ' ης στιγμής το Συμβούλιο αποφασίσει τη σύναψη της συμφωνίας, η Ένωση έχει δώσει τη συναίνεσή της να δεσμευθεί από τη συμφωνία σύμφωνα με τους κανόνες του διεθνούς δικαίου.
32. Εξάλλου, η σημερινή διατύπωση του άρθρου 24 ΣΕΕ έχει ως αποτέλεσμα την νομική αβεβαιότητα των συμφωνιών των οποίων η προσωρινή εφαρμογή δυνάμει της διάταξης αυτής θα έπρεπε κανονικά να λήξει εάν, μετά από τις εσωτερικές συνταγματικές διαδικασίες, ένα κράτος μέλος δήλωνε ότι δεν προτίθεται να συμμετάσχει στη συμφωνία αυτή. Όμως, ο μηχανισμός αυτός, έστω και αν δεν έχει χρησιμοποιηθεί ποτέ, φαίνεται να έρχεται σε αντίθεση με τη νομική προσωπικότητα της Ένωσης και κινδυνεύει έτσι να βλάψει σοβαρά τη συνοχή της εξωτερικής πολιτικής της Ένωσης.
33. Ως εκ τούτου, η πλειοψηφία των μελών της Ομάδας προτείνει τη διαγραφή των προαναφερομένων φράσεων του άρθρου 24 ΣΕΕ. Η Ομάδα αναφέρεται εν προκειμένω στις θέσεις που έχουν διατυπωθεί από τις νομικές υπηρεσίες του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής, οι οποίες όλες θεωρούν ότι τίποτα δεν εμποδίζει να διαγραφεί η αναφορά στις «συνταγματικές επιταγές» του άρθρου 24 ΣΕΕ.
34. Ορισμένα μέλη δήλωσαν ότι, παρόλο που δεν αντιτίθενται στη διαγραφή αυτή, θα ήθελαν να αναφέρεται στο άρθρο 24 ΣΕΕ ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να βασισθεί στο άρθρο 23, παράγραφος 1, και να κάνει χρήση της εποικοδομητικής αποχής.

Γ. Εξωτερική εκπροσώπηση της Ένωσης

35. Η Ομάδα επέμεινε στην ιδέα ότι η εξωτερική πολιτική της Ένωσης θα είναι πιο αποτελεσματική και αξιόπιστη εάν η Ένωση καταφέρει να εκφράζεται ει δυνατόν **με μια φωνή**. Θα πρέπει να προβλεφθούν λεπτομέρειες βάσει των οποίων θα εξασφαλίζεται η διατύπωση «κοινής θέσης» της Ένωσης τόσο στο πλαίσιο της εκπροσώπησής της σε διεθνείς οργανισμούς, όσο και στο πλαίσιο της εκπροσώπησής της σε τρίτα κράτη.¹¹
36. Όσον αφορά τη διεθνή εκπροσώπηση της Ένωσης στους διάφορους διεθνείς οργανισμούς και διασκέψεις,¹² το άρθρο 18, παρ. 1 ΣΕΕ ορίζει ότι «*η Προεδρία εκπροσωπεί την Ένωση στα θέματα που υπάγονται στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας*»¹³. Το άρθρο 19, παράγραφος 1 ΣΕΕ προβλέπει ότι «*τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους στα πλαίσια των διεθνών οργανισμών και στις διεθνείς διασκέψεις και υποστηρίζουν, στα πλαίσια αυτά, τις κοινές θέσεις*». Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 302 ΣΕΚ «*η Επιτροπή διασφαλίζει κάθε πρόσφορη σχέση με τα όργανα των Ηνωμένων Εθνών και των ειδικευμένων οργανισμών τους. Διασφαλίζει επίσης πρόσφορες σχέσεις με όλους τους διεθνείς οργανισμούς*».
37. Οι υφιστάμενες διατάξεις των συνθηκών προβλέπουν λοιπόν διαφορετική εκπροσώπηση της Ένωσης και της Κοινότητας. Όμως, πρέπει να σημειωθεί ότι ένα πολυσύνθετο σύστημα, το οποίο μάλιστα εμπλέκει άνω του ενός εκπροσώπου στις διεθνείς διαπραγματεύσεις, μπορεί να καταστήσει δυσχερέστερη την αποτελεσματικότητα της δράσης της Ένωσης, καθόσον ευνοεί παρανοήσεις ή και αντιστάσεις των εταίρων της στις διεθνείς σχέσεις. Θα πρέπει, συνεπώς, να προβλεφθούν μηχανισμοί στη Συνθήκη βάσει των οποίων θα διασφαλίζεται ότι η Ένωση εκφράζει κατά το δυνατόν **ενιαία θέση**, και μάλιστα ότι θα εκπροσωπείται από μία και μόνη αντιπροσωπία. Βεβαίως, από νομικής απόψεως, η Ένωση μπορεί να ενεργεί μόνον εντός των ορίων των δικών της αρμοδιοτήτων. Εάν το θέμα εμπίπτει εν μέρει στην αρμοδιότητα της Ένωσης και εν μέρει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, η μικτή αυτή κατάσταση συνεπάγεται καταρχήν τη συμμετοχή στη διαπραγμάτευση εκπροσώπων τόσο της Ένωσης όσο και εκάστου κράτους μέλους.

¹¹ Η τελευταία αυτή πτυχή θα εξετασθεί στο πλαίσιο των εργασιών της Ομάδας «Εξωτερική δράση».

¹² Η εκπροσώπηση αυτή εξαρτάται από την ιδρυτική συνθήκη του διεθνούς οργανισμού ή από τον εσωτερικό κανονισμό της εν λόγω διεθνούς διάσκεψης. Ορισμένοι διεθνείς φορείς είναι ανοικτοί μόνο στα κράτη (όπως ΔΟΕ), άλλοι προβλέπουν την προσχώρηση διεθνών οργανισμών (π.χ. FAO).

¹³ Βλ. επίσης άρθρο 37 ΤΕΕ σχετικά με τον Τίτλο VI.

Ωστόσο, ακόμα και στις περιπτώσεις αυτές, θα ήταν αναμφίβολα αποτελεσματικότερο να αναζητείται ενιαία θέση, και μάλιστα ενιαία αντιπροσωπία της Ένωσης¹⁴

38. Βάσει των ανωτέρω, για τη διεθνή εκπροσώπηση της Ένωσης στους διάφορους διεθνείς οργανισμούς, η Ομάδα προτείνει να περιληφθούν στη Συνθήκη μηχανισμοί που θα εξασφαλίζουν ότι η Ένωση θα μπορεί να εκφράζεται με ενιαία θέση και μάλιστα να εκπροσωπείται από μία και μόνη αντιπροσωπία, τουλάχιστον σε ορισμένους τομείς και στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών που θα καθορισθούν κατά περίπτωση. Η σύσταση αυτή θα μπορούσε να εξετασθεί περαιτέρω από την Ομάδα «Εξωτερική δράση».

Δ. Ανάγκη ελέγχου από το Δικαστήριο των συμφωνιών που συνάπτει η Ένωση

39. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, η Κοινότητα είναι κοινότητα δικαίου, κατά την έννοια ότι ούτε τα κράτη μέλη ούτε τα θεσμικά όργανα δεν διαφεύγουν τον έλεγχο για το κατά πόσον οι πράξεις τους συμμορφώνονται με τον βασικό συνταγματικό χάρτη που είναι η Συνθήκη¹⁵.
40. Εξάλλου, το άρθρο 6 ΣΕΕ προβλέπει ρητώς ότι η Ένωση βασίζεται στις αρχές του κράτους δικαίου και ότι σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου.
41. Γενικά, ο δικαστικός έλεγχος του Δικαστηρίου μπορεί να είναι προληπτικός (εξετάζεται αν η μελετώμενη συμφωνία συμβιβάζεται με τις διατάξεις της Συνθήκης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 300, παρ. 6 ΣΕΚ) ή εκ των υστέρων, μετά τη σύναψη της συμφωνίας από την Ένωση (έλεγχος νομιμότητας βάσει του άρθρου 230 ΣΕΚ ή έλεγχος εγκυρότητας βάσει του άρθρου 234 ΣΕΚ).
42. Πρέπει εν προκειμένω να τονισθεί ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου¹⁶, το αντικείμενο τυχόν προσφυγής ακυρώσεως δεν είναι η ίδια η συμφωνία, αλλά η πράξη με την οποία το οικείο όργανο συνάπτει τη συμφωνία. Εξ αυτού απορρέει ότι, σε περίπτωση

¹⁴ Ήδη το 1991, το Δικαστήριο είχε τονίσει, σε σχέση με μια συμφωνία που ενέπιπτε εν μέρει στην αρμοδιότητα της Κοινότητας και εν μέρει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών (κλασική μικτή συμφωνία) ότι πρέπει «να εξασφαλισθεί στενή συνεργασία μεταξύ των τελευταίων αυτών και των κοινοτικών οργάνων, τόσο κατά τη διαδικασία διαπραγμάτευσης και σύναψης όσο και κατά την εκτέλεση των αναληφθεισών δεσμεύσεων. Αυτή η υποχρέωση συνεργασίας απορρέει από την προϋπόθεση ενιαίας διεθνούς εκπροσώπησης της Κοινότητας»¹⁴. (Γνώμη 2/91 του Δικαστηρίου της 19ης Μαρτίου 1993, Συλλ. σ. I-1061 και επόμενες).

Αναμφιβόλως, η θέση αυτή του Δικαστηρίου μπορεί να εφαρμοσθεί και στην περίπτωση όπου η Ένωση θα διέθετε νομική προσωπικότητα η οποία θα υποκαθιστούσε τη νομική προσωπικότητα της Κοινότητας. Εξάλλου, το άρθρο 11, παρ. 2 ΣΕΕ ορίζει ότι τα κράτη «απέχουν από κάθε δράση αντίθετη προς τα συμφέροντα της Ένωσης ή ικανή να θίξει την αποτελεσματικότητά της ως συνεκτικής δύναμης στις διεθνείς σχέσεις».

¹⁵ Απόφαση της 23ης Απριλίου 1986, Οικολογικό κόμμα «Πράσινοι» κατά Κοινοβουλίου, 294/83, Συλλ. σ. 1339, σημείο 23.

¹⁶ Απόφαση της 9ης Αυγούστου 1984, Γαλλία κατά Επιτροπής, C-327/91, Συλλ. σ. I-3641, ιδίως σημεία 14 και 15.

ασυμβατότητας της συμφωνίας με τη συνθήκη ή με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, ακυρώνεται ή κηρύσσεται ανίσχυρη η πράξη με την οποία το θεσμικό όργανο ενέκρινε τη σύναψή της, και όχι η ίδια η συμφωνία.

43. Εξάλλου, γενικότερα, αξίζει να διαπιστωθεί ότι η Ένωση θεσπίζει όλο και περισσότερο πράξεις που μπορεί να θίγουν άμεσα ή έμμεσα τα δικαιώματα των ιδιωτών ¹⁷. Θα πρέπει λοιπόν οι ιδιώτες αυτοί να μπορούν να στηρίζουν τις απαιτήσεις τους ενώπιον δικαστηρίου.
44. Η πλειοψηφία των μελών της ομάδας τάσσεται υπέρ του να είναι αρμόδιο το Δικαστήριο *ex ante* για τους Τίτλους V και VI (συμβουλευτική διαδικασία κατά το άρθρο 300, παράγραφος 6), και *ex post* στο πλαίσιο των προδικαστικών διαδικασιών (άρθρο 234 ΣΕΚ), επί αιτήσεων ακυρότητας (άρθρο 230 ΣΕΚ) και στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης (βλέπε άρθρα 235 και 288, παράγραφος 2 ΣΕΚ). Η Ομάδα κρίνει ωστόσο ότι η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου στον τομέα αυτόν πρέπει να μελετηθεί περαιτέρω στο μέλλον.

Ε. Ανάγκη διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

45. Σε πολιτικό επίπεδο - και έχοντας επίγνωση των ιδιομορφιών των διεθνών συμφωνιών στα πλαίσια της ΚΕΠΠΑ -, είναι δύσκολο να δικαιολογηθεί ο αποκλεισμός κάθε διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τις συμφωνίες αυτές. Αυτό ισχύει και για τα κοινοτικά θέματα, όπου είναι σκόπιμο, στο άρθρο 300 ΣΕΚ, να τεθεί τέρμα στην απουσία ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσον αφορά τις εμπορικές συμφωνίες. Η μεγάλη πλειοψηφία των μελών της Ομάδας τάχθηκε υπέρ του να επεκταθεί η διαδικασία διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις διεθνείς συμφωνίες που συνάπτονται δυνάμει των άρθρων 38, 46 ΣΕΕ και 133 ΣΕΚ.

ΣΤ. Άλλες τεχνικές τροποποιήσεις

46. Θα πρέπει αναμφίβολα να γίνουν ορισμένες τροποποιήσεις τεχνικής φύσεως. Επί του

¹⁷ Περίπτωση ενός αξιωματικού ο οποίος επικαλέσθηκε ευθύνη της Ένωσης για τις σωματικές βλάβες που υπέστη στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, περίπτωση μιας εταιρίας η οποία επικαλέσθηκε μη συμβατική ευθύνη της Ένωσης για τις ζημιές που υπέστη λόγω των κυρώσεων κατά τις ΠΔΓ, περίπτωση γιουγκοσλάβων πολιτών που επικαλέσθηκαν ευθύνη της Ένωσης για τις ζημιές που υπέστησαν λόγω της απαγόρευσης των θεωρήσεων δυνάμει κοινής δράσης του Συμβουλίου.

παρόντος, δεν χρειάζεται να αναφερθούν όλες. Μπορούμε όμως να αναφέρουμε δύο :

- σε περίπτωση ενιαίας νομικής προσωπικότητας της Ένωσης, πρέπει να διευκρινισθεί ότι η Ένωση υποκαθιστά και διαδέχεται την ΕΚ (και ενδεχομένως την Ευρατόμ) και ότι αναλαμβάνει επομένως όλες τις διεθνείς υποχρεώσεις που φέρουν οι δύο αυτοί οργανισμοί,
- το γεγονός ότι η Ένωση έχει επίσης εσωτερική νομική προσωπικότητα και ότι σε κάθε κράτος μέλος διαθέτει την ευρύτερη νομική ικανότητα που αναγνωρίζεται στα νομικά πρόσωπα από τις εθνικές νομοθεσίες, δυνάμενη μάλιστα να αποκτά και να διαθέτει ακίνητα και κινητά αγαθά και να παρίσταται ενώπιον δικαστηρίων, εκπροσωπούμενη προς τούτο από την Επιτροπή (άρθρο 282 ΣΕΚ). Εν προκειμένω, προτείνεται να επεκταθούν τα δικαιώματα αυτά σε όλα τα θεσμικά όργανα.

V. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

47. Βάσει των ανωτέρω, η Ομάδα υποβάλλει στη Συνέλευση ορισμένες συστάσεις γενικής φύσεως και άλλες τεχνικής φύσεως. Ορισμένες από τις τεχνικές συστάσεις θα μπορούσαν να μελετηθούν περαιτέρω από την Ομάδα «Εξωτερική δράση».

A. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

- 1) Η συνταγματική συνθήκη θα πρέπει να περιέχει νέα διάταξη στην αρχή του κειμένου η οποία θα προβλέπει ότι «η Ένωση έχει νομική προσωπικότητα». Η νομική προσωπικότητα της Ένωσης υποκαθιστά τις υφιστάμενες κοινοτικές νομικές προσωπικότητες και η Ένωση αναλαμβάνει όλες τις υποχρεώσεις που τους αναλογούν.

- 2) Η ενιαία νομική προσωπικότητα της Ένωσης δικαιολογείται πλήρως για λόγους αποτελεσματικότητας και νομικής ασφάλειας αλλά και για λόγους διαφάνειας και μεγαλύτερης προβολής της Ένωσης, όχι μόνον έναντι των τρίτων χωρών αλλά και έναντι των πολιτών της. Οι πολίτες θα ταυτίζονται περισσότερο με την Ένωση, αυτή δε αναλαμβάνει να σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματά τους καθώς και τα δικαιώματα που απορρέουν απ' την ευρωπαϊκή ιθαγένεια.
- 3) Η συγχώνευση των νομικών προσωπικοτήτων της Ένωσης και της Κοινότητας ανοίγει το δρόμο για τη συγχώνευση των συνθηκών σε ενιαίο κείμενο, πράγμα που θα συμβάλει στην απλοποίησή τους. Το ενιαίο αυτό κείμενο μπορεί να αποτελείται από δύο μέρη, εκ των οποίων το πρώτο, το θεμελιώδες, θα περιλαμβάνει διατάξεις θεσμικής φύσεως. Η νέα συνθήκη θα μπορούσε να αντικαταστήσει τις σημερινές ΣΕΕ και ΣΕΚ (και ενδεχομένως την Ευρατόμ).
- 4) Ούτε η συγχώνευση των νομικών προσωπικοτήτων ούτε η συγχώνευση των συνθηκών δεν συνεπάγεται αφ' εαυτής τη συγχώνευση των «πυλώνων», αλλά η διατήρηση της σημερινής διάρθρωσης σε «πυλώνες» στην ενιαία συνθήκη θα ήταν αναχρονιστική. Αντίθετα, η κατάργησή της θα απλουστεύσει κατά πολύ την αρχιτεκτονική της Ένωσης. Τυχόν κατάργηση της διάρθρωσης αυτής δεν προδικάζει τις μεταγενέστερες τροποποιήσεις ουσίας που θα θελήσει να επιφέρει η Συνέλευση στις ισχύουσες διαδικασίες και τα ισχύοντα μέσα στους διάφορους «πυλώνες».
- 5) Η ρητή απονομή νομικής προσωπικότητας της Ένωσης δεν συνεπάγεται αφ' εαυτής ουδεμία μεταβολή στον καταμερισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ Ένωσης και κρατών μελών ούτε στον καταμερισμό των σημερινών αρμοδιοτήτων μεταξύ Ένωσης και Κοινότητας. Δεν συνεπάγεται επίσης μεταβολή στις διαδικασίες και τα καθήκοντα ενός εκάστου των θεσμικών οργάνων όσον αφορά κυρίως την έναρξη, τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη διεθνών συμφωνιών. Ορισμένες τροποποιήσεις θα ήταν ωστόσο σκόπιμες προκειμένου να καταστεί αποτελεσματικότερη η εξωτερική δράση και να απλοποιηθούν οι ισχύουσες διαδικασίες. Οι τροποποιήσεις αυτές θα μπορούσαν ωστόσο να επανεξετασθούν και να συμπληρωθούν ανάλογα με τους προσανατολισμούς που θα διαμορφώσει στη συνέχεια η Συνέλευση.

B. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

- 1) Σε περίπτωση ενιαίας νομικής προσωπικότητας της Ένωσης (και ενδεχομένης ενιαίας συνθήκης), θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί ένα μοναδικό άρθρο σε θέματα διεθνών συμφωνιών.
- 2) Με το ενιαίο αυτό άρθρο θα μπορούσαν να ενοποιηθούν οι ισχύουσες διαδικασίες, βάσει της αρχής ότι διατηρείται ο ισχύων καταμερισμός των αρμοδιοτήτων μεταξύ κρατών μελών και Ένωσης και τα οικεία καθήκοντα των θεσμικών οργάνων. Ωστόσο, το περιεχόμενό του θα μπορούσε να επανεξετασθεί και να συμπληρωθεί ανάλογα με τους προσανατολισμούς που θα διαμορφώσει η Συνέλευση όσον αφορά τις διαδικασίες και τα καθήκοντα των θεσμικών οργάνων.
- 3) Το άρθρο 300 ΣΕΚ (όπως τροποποιήθηκε από τη συνθήκη της Νίκαιας) θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση του νέου αυτού άρθρου, στο οποίο θα προσετίθεντο οι διατάξεις του άρθρου 24/38 ΣΕΕ, με τις τυχόν τροποποιήσεις του. Εν προκειμένω, τονίζεται κυρίως ότι το άρθρο 24 ΣΕΕ δεν προβλέπει πλέον τη δυνατότητα διαδικασίας συνταγματικής έγκρισης σε εθνικό επίπεδο για τις συμφωνίες που συνάπτει η Ένωση δυνάμει των αρμοδιοτήτων της. Η επικύρωση από τα εθνικά κοινοβούλια εξακολουθεί ωστόσο να απαιτείται στην περίπτωση των κλασικών μικτών συμφωνιών (σωρευτική αρμοδιότητα Ένωσης και κρατών μελών).
- 4) Η εφαρμοστέα διαδικασία διαπραγμάτευσης και σύναψης συμφωνιών θα είναι η αντιστοιχούσα στον οικείο τομέα δικαίου (κοινοτικό δίκαιο και/ή Τίτλοι V και VI ΣΕΕ). Όταν πρόκειται για συμφωνία που καλύπτει πολλούς τομείς ταυτοχρόνως («cross-pillar mixity»), η διαδικασία διαπραγμάτευσης θα καθορίζεται από το Συμβούλιο ανάλογα με τα θέματα που διαλαμβάνει η συμφωνία, με τήρηση της ισχύουσας ισορροπίας των θεσμικών οργάνων. Σε περίπτωση που το κύριο αντικείμενο της συμφωνίας αφορά ένα συγκεκριμένο θέμα, θα εφαρμόζεται μία μόνον νομική βάση (και κατά συνέπεια μία μόνον διαδικασία).

- 5) Η Ομάδα τόνισε ότι η συνοχή της θέσης της Ένωσης θα ενισχυθεί εάν η Ένωση εκφράζεται με μία φωνή κατά τις διαπραγματεύσεις. Ωστόσο, η πλειοψηφία των μελών της Ομάδας παραδέχτηκε ότι, σε ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις μικτών συμφωνιών που καλύπτουν τομείς οι οποίοι αντιστοιχούν στους σημερινούς πυλώνες, η εκπροσώπηση της Ένωσης θα μπορούσε να είναι πολλαπλή (Προεδρία του Συμβουλίου ή Υπατος Εκπρόσωπος, Επιτροπή) προκειμένου να τηρείται η προβλεπόμενη στις συνθήκες ισορροπία των θεσμικών οργάνων.
- 6) Η πλειοψηφία των μελών της Ομάδας έκρινε σκόπιμο να διευκρινισθεί ότι, σε περίπτωση που το Συμβούλιο (και τα κράτη μέλη, όταν πρόκειται για κλασικές μικτές συμφωνίες) επιθυμεί να αναθέσει στην Επιτροπή τη διαπραγμάτευση του συνόλου της συμφωνίας, θα μπορεί να το πράξει (εν προκειμένω, η Ομάδα εξέφρασε την επιθυμία να εξετασθούν οι δυνατότητες εξάλειψης όλων των περιττών επικαλύψεων από την Ομάδα «Εξωτερική δράση»).
- 7) Όσο για την εξωτερική εκπροσώπηση της Ένωσης, υπογραμμίστηκε ότι θα ήταν πιο αποτελεσματική και αξιόπιστη η Ένωση εάν καταφέρει να εκφράζεται με μια φωνή. Επομένως, θα πρέπει να προβλεφθούν στη Συνθήκη μηχανισμοί βάσει των οποίων η Ένωση θα μπορεί να διατυπώνει κατά το δυνατόν ενιαία θέση, ή ακόμα και να εκπροσωπείται από ενιαία αντιπροσωπία, τουλάχιστον σε ορισμένους τομείς και σε διεθνείς οργανισμούς που θα καθορίζονται ανά περίπτωση.
- 8) Η Ομάδα τάσσεται υπέρ του να είναι αρμόδιο το Δικαστήριο στον τομέα των τίτλων V και VI ΣΕΕ *ex ante* (άρθρο 300, παρ. 6 ΣΕΚ), και *ex post* στο πλαίσιο των προδικαστικών διαδικασιών (άρθρο 234 ΣΕΚ), επί αιτήσεων ακυρώσεως (άρθρο 230 ΣΕΚ) και στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης (άρθρα 235 και 288, παράγραφος 2 ΣΕΚ). Η Ομάδα κρίνει όμως ότι οι λεπτομέρειες όσον αφορά την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου στον τομέα αυτό θα πρέπει να μελετηθούν περαιτέρω στο μέλλον.
- 9) Η Ομάδα τάχθηκε υπέρ της διεύρυνσης της διαδικασίας διαβούλευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις διεθνείς συμφωνίες που συνάπτει η Ένωση βάσει των άρθρων 38/46 ΣΕΕ και 133 ΣΕΚ.

Κατάλογος των εμπειρογνομόνων τους οποίους συμβουλευθήκε η ομάδα

Σχετικά με τις συνέπειες της ρητής αναγνώρισης της νομικής προσωπικότητας της Ένωσης εξέφρασαν τη γνώμη τους :

- ο κ. Alan DASHWOOD, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ,
- ο κ. Gregorio GARZON-CLARIANA, νομικός σύμβουλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,
- ο κ. Jean-Victor LOUIS, καθηγητής στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών,
- ο κ. Michel PETITE, Γενικός Διευθυντής της Νομικής Υπηρεσίας της Επιτροπής,
- ο κ. Jean-Claude PIRIS, νομικός σύμβουλος του Συμβουλίου,
- ο κ. Antonio TIZZANO, Γενικός Εισαγγελέας στο Δικαστήριο των Κοινοτήτων,
- ο κ. Carlos WESTENDORP y CABEZA, Πρόεδρος της Επιτροπής βιομηχανίας, εξωτερικού εμπορίου, έρευνας και ενέργειας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Σχετικά με τη συγχώνευση και την απλούστευση των Συνθηκών εξέφρασαν τη γνώμη τους :

- ο κ. Bruno DE WITTE, καθηγητής στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας
- ο κ. Peter-Christian MÜLLER-GRAFF, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης